

Mida teha, kui kõht valutab

Ei ole inimest, kellel kunagi poleks kõht valutanud, näiteks kõhulahtisuse või gaaside korral. Vahel on asi siiski tõsisem.

Gaasivalu võib tekkida pärast rohket toore toidu, näiteks õunte või hapukapsa, söömist. See algab vaikselt, tugevnedes tasapisi, seejärel hakkab vaibuma.

Sellise valu puhul piisab, kui sisse võtta no-spa tablett, aktiivsütt või espumisani kapsel ja heita natukeseks pikali.

Mõni kõhuvalu võib olla isegi eluohtlik. Siis, kui valu põhjustab mao- või kaksteistsõrmikuhaavandi lõhkemine, emakaväline rasedus, soolesulgus, pitsuv song või ussripikupõletik. Sel puhul võib valu mõnikord lüüa üla- või alakõhtu nagu noahoop, haige muutub näost kahvatuks, higiseks. Selline haige tuleb kiiresti viia haiglasse.

Seevastu neeru- ja sapikivivalud on küll lausa väljakannatamatud, kuid pole esialgu eluohtlikud. Haige vajab kiirabi valuvaigistavat süsti.

Soolesulgus – tugev valu

Soolesulgus tabab tavaliselt vanemaid inimesi. Kogu kõht valutab, tekib tugev iiveldus. Valu võib muutuda väga tugevaks ja haige oksendab pidevalt. Siis tuleb kohe kutsuda kiirabi.

Emakaväline rasedus

Emakavälise raseduse korral võib alakõhtu lüüa pussilöögi sarnane valu. Naise nägu kahvatuks, ta higistab. Haige tuleb viivitamatult viia haiglasse, muidu on lootusetult hilja.

Kinnikiiluv ehk pitsuv song

Song on kõhukelme väljasopistumine kõhunaha alla, sageli on selles kotis ka sooleling. Sel puhul näeme naba, kubeme, operatsiooniarma või reie ülaosa ümbruses ettevõlvunud piirkonda.

Kui song suureneb, võib kotis olev sool hakata valutama. Valu on mõnikord tugev, lisandub iiveldus ja oksendamise.

Songaoperatsioon on suhteliselt kerge ning esialgu pole sellega kiiret. Kui aga song kiilub kinni ehk pitsub, läheb asi tõsiseks – ruttu tuleb opereerida.

Ussripikupõletik ehk apenditsiit

Rahvas nimetab seda ka pimesoolepõletikuks. Esineb pidev näriv valu paremal pool kõhus, lastel sageli naba piirkonnas. Tuleb minna perearsti juurde või pöörduda lähima haigla erakorralise meditsiini osakonda. Seal saab teha vereproovi. Kui see näitab, et veres on liiga palju valgevereliblesid, ei tohi operatsiooniga viivitada.

Neeru- ja sapikivid

Kiirabi on vaja kutsuda ka siis, kui lõikav valu lööb järsku selga. See kiirgab kõhtu, vahel kubemesse, ajades sageli valulikult urineerima. Seda võivad põhjustada neerukivid. Valu võib olla nii suur, et haige muutub kahvatuks, higistab, rabeleb paremale-vasakule, oksendab.

Sapikivide korral paikneb valukolle parema roidekaare all, vahel ebamääraselt paremas kõhupooles. Valu kiirgab kas üla- või alakõhtu. Mõnikord haige oksendab.

Kirurg otsustab, kas ja millal kivi välja opereerida. Tänapäeval purustatakse see laseriga või tehakse kõhuõõnde mõned väikesed avaused.

Sapipõiepõletikul mitu põhjust

Sapipõiepõletikku põhjustavad sapikivid, lambliad jm tegurid. Haigus väljendub tuimade või survetunde taoliste valudena parema roidekaare all. Valud võivad olla püsivad, esineda hoogude- või ägeneda periooditi – toidurežiimi rikkumise, negatiivsete emotsioonide, raskuste tõstmise vm sellise järel.

Sageli kiirgavad valud abaluu piirkonda, paremasse õlga, nimmepiirkonda või isegi rindkere vasakusse poole.

Pärast valuhoogu võib tekkida naha kollasus, kui sapikivi on ummistanud sapitee. Sageli kaebavad haiged mõru maitset suus, rasvase toidu talumatust, väsimust.

Naiste suguelundite põletikud

Needki panevad kõhu valutama, sageli kaasneb väike palavik. Tuleb pöörduda naistearsti poole.

Kõhunäärmpõletik

Kõht valutab tugevalt, tekib iiveldus, haige oksendab. Sel puhul on vaja pöörduda perearsti poole või erakorralise meditsiini osakonda.

Professor
NAOMI LOOGNA

TASUB TEADA

- Krooniline valu või väiksemad valuhood – pöörduge esmalt perearsti poole.
- Kõhuvalu, mis ei tee jõuetuks, kuid on küllaltki tugev – minge haiglasse või kutsuge kiirabi.
- Noahooobi taoline terav valu kõhus – kutsuge viivitamatult kiirabi.